

7/57654

10 Şubat 2015

Sayı : 64272063-610-460
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-57654)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 22.12.2014 tarih ve 43452547-120.00-207889 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali SUSAM'ın tarafıma tevcih ettiği 7/57654 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (3 Sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET ALİ SUSAM'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/57654)**

Sorular 1, 2, 3, 4, 5, 6:

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) tarafından Akkuyu'da yapılması planlanan nükleer santrale ilişkin "Entegre Nükleer Altyapı Gözden Geçirme" (INIR) misyon raporu hazırlandığı, raporda santrale ilgili olumsuz koşullardan bahsedildiği, Şubat 2014'te tarafınıza aktarılan raporun kamuoyuna açıklanmadığı öne sürülmektedir. Hürriyet Gazetesinin 07 Aralık 2014 tarihli sayısında köşe yazarı Tolga Tanış tarafından dile getirilen iddialara göre IAEA raporu kurumun Başkan Yardımcısı Alexander Bychkov tarafından Enerji Bakanlığı Müsteşarı ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanı'na Ankara'da elden teslim etmiştir. Raporda gerek Türkiye'nin mevzuat açısından ve bağımsız düzenleyici denetleyici kurumların olmamasından kaynaklanan eksiklikleri, gerekse ilk kez denenecek olan yap-mülk edin-işlet modelinden kaynaklanabilecek sorunlara atıfta bulunulduğu, bu durumun ortaya koyabileceği zorluklara ilişkin çok sayıda tavsiye ve öneride bulunduğu aktarılmaktadır. Mevzuat konusundaki eksiklikleri, 2007 yılında yürürlüğe giren Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanun'un görüşmeleri sırasında dile getirmiş, çıkartılan kanunun "Bir şirkete Türkiye'de nükleer enerji santrali kurma ve elde ettiği elektriği Türkiye'ye satma kanunu" olmaktan ileri gitmediğini ifade etmiştik. Nükleer enerji üreten ülkeler nükleer enerjinin nasıl, hangi koşulda, hangi teknik alt yapıyla üretileceğini mevzuatlarına almış, bu alanda da bağımsız düzenleyici ve denetleyici kurumlar oluşturmuştur. Türkiye nükleer enerji üretimi ve atıkların bertarafı noktasında bazı uluslararası anlaşmalara imza attıysa da, iç hukukunda bu alanda mevzuat bulunmaması, önemli bir eksikliktir. Nükleer enerji, gerek riskleri gerekse kuruluş maliyetleri nedeniyle vatandaşımızın gönül rahatlığıyla kabul etmediği bir elektrik üretim biçimi durumundadır. Bu endişeler ortadayken, dünya üzerinde nükleer enerjide denetim yetkisine sahip IAEA gibi bir kuruluşun hazırlamış olduğu raporu kamuoyuyla paylaşmamak, sürecin şeffaf biçimde yürütülmediği, kamuoyundan bazı şeylerin gizlendiği fikrinin gelişmesine neden olmaktadır. Türkiye'nin yerli ve temiz enerji kaynakları dururken pahalı ve riskli bir alana yapılmak istenen bu yatırım sürecinin en azından şeffaf biçimde sürmesi, kamuoyunun faydalardan ve risklerden eşit derecede bilgilenebilmesi gerekmektedir. Diğer yandan elektrik üretimimizde Rusya'nın payı yüksek olmasının bu ülke ile ilişkiler noktasında önemli bir dezavantaj olduğu halde; bağımlılığımızı arttıracak bir de nükleer santral kurulması enerjide arz güvenliği açısından olumsuz bir nokta görünümündedir. Bu bilgiler ışığında;

- IAEA'nın hazırladığı bir rapor var mıdır?
- Varsa bu rapor ne zaman hazırlanmıştır. Öne sürüldüğü gibi Şubat 2014'ten bu yana kamuoyundan gizlenmiş midir? Gizlendiyse neden gizlenmiştir?
- Rapor kamuoyuyla paylaşılacak mıdır? Paylaşılmayacaksa neden paylaşılmayacaktır?
- Nükleer enerji üretimi, denetimi ve nükleer atıklara ne olacağıyla ilgili bir yasal düzenleme ile nükleer enerji üretimini denetleyecek bağımsız bir kuruluşun kurulması gibi önemli eksiklikleri ortadan kaldırmak için bir mevzuat çalışması bulunmakta mıdır?
- Raporda öne sürülen diğer teknik olumsuzluklar hakkında görüşünüz nedir? Bu alanda bir çalışma ya da iyileştirme yapılmış mıdır?
- Türkiye'nin teknolojisini transfer etmediği, üretimini gerçekleştirmediği, üzerinde çok az tasarrufunun bulunacağı, üstelik elektriği de çok pahalıya üreten bir nükleer santrale gerçekten ihtiyacı bulunmakta mıdır?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5, 6:

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA), nükleer santral projelerine yeni başlayan ve başlamayı hedefleyen ülkelerin nükleer altyapılarını gözden geçirmek amacıyla 2009 yılından bu yana ülkelerin isteğine bağlı olarak "Entegre Nükleer Altyapının Gözden Geçirilmesi

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET ALİ SUSAM'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/57654)**

(INIR) Misyon Çalışmalarını yürütmektedir. Çalışma sonucunda nükleer altyapıya ilişkin ortaya çıkan sonuçlar, ilgili ülkeler için “tavsiye”, “öneri” ve “iyi uygulama” şeklinde gruplandırılmaktadır.

Bakanlığımızın talebi üzerine Kasım 2012’de Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı uzmanlardan oluşan 11 kişilik uzman çalışma grubu, Entegre Nükleer Altyapının Gözden Geçirilmesi çalışmalarına başlamış ve bu çalışma yaklaşık 1 yıl içerisinde tamamlanmıştır. Yapılan çalışma, Kasım 2013 itibariyle ülkemizin nükleer altyapı durumunu yansıtmaktadır. O tarihten bugüne kadar Ajansın önerdiği birçok çalışma tamamlanmış ve ilgili kanun tasarıları hazırlanarak Başbakanlığa gönderilmiştir. Ajansın önerileri özetle; nükleere ilişkin TBMM’de onay bekleyen uluslararası anlaşmaların onaylanması, ilgili kanunların gözden geçirilmesi, ÇED sürecinin hızlandırılması, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK)’nin Kamu İhale Kanunu nedeniyle danışmanlık hizmeti satın alamama sorununun çözülmesi, yerli tedarik konusunda proje şirketi ile mutabakat sağlanması ve Nükleer Enerji Proje Uygulama Dairesi Başkanlığının yeniden yapılandırılması şeklindedir. UAEA’nın ülkemizde tespit ettiği örnek olabilecek iyi uygulamalar ise; Nükleer Enerji Proje Uygulama Dairesi Başkanlığı’nın nükleer santral projelerinin gerçekleştirilmesi için kamu kurumlarıyla başarılı koordinasyonu, Türkiye’nin AB Stres Testlerine gönüllü olarak katılması, nükleer tesislerin fiziksel güvenliği ile ilgili olarak sürecin başından beri ilgili çalışmaların yapılması ve nükleer santrallerde güvenliğe yönelik olarak gelecekte teknolojiye ortaya çıkacak yeniliklerin adaptasyonu için proje şirketince ayrı bir bütçe ayrılmasıdır.

Söz konusu rapor, ilgili çalışmaların tamamlanmasını müteakip kamuoyuyla paylaşılacaktır. INIR çalışması, UAEA’nın üye ülkelerin nükleer enerjinin barışçıl amaçlarla kullanılmasına ilişkin nükleer güvence denetimi değildir. Nükleer güvence denetimi konusunda ülkemiz, bu anlamdaki tüm uluslararası anlaşmaların tarafı olup UAEA’nın 2013 yılındaki nükleer güvence denetiminden tam not alarak en üst grup ülkeler arasında yer almıştır. Teknoloji transferi genel olarak iki bölüme ayrılır. Bunlar; üretim kabiliyeti ile insan kaynağının geliştirilmesidir. Akkuyu Sahasında Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliği Anlaşmasının 6 ncı Maddesinin dördüncü fıkrasında “Taraflar, Türk şirketlerinin ASE tarafından emtiaların tedariki, hizmetlerin icrası ve Proje’nin inşa aşaması ile bağlantılı olarak çalışmaların yürütülmesinde tedarik zincirinin üyeleri olarak büyük ölçüde istihdam edilmesinde mutabakata varmışlardır.” denilmektedir. Bu çerçevede, kabiliyetleri ve yeterlilikleri kapsamında maksimum düzeyde Türk şirketlerinin Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi’ne dâhil edilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, ülkemizde nükleer sanayinin oluşturulmasına yönelik yol haritasını belirlemek için TÜBİTAK MAM’da bir çalıştay düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra birçok kamu kurum ve kuruluşları ile sanayi odaları ve üniversitelerin görüşü alınmıştır. Diğer taraftan, Akkuyu Sahasında Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliği Anlaşmasının 6 ncı Maddesinin beşinci fıkrasında “Taraflar, Türk vatandaşlarının ücretsiz olarak eğitilmesi ve NGS işletme gereksinimlerinde yaygın olarak istihdam edilmesi hususlarında mutabakata varmışlardır. Söz konusu eğitim, Türk Tarafı’na mali yük getirmeden sahada tam donanımlı simülatör kurulmasını, bununla sınırlı olmamak kaydıyla da kapsar.” denilmektedir. Bu çerçevede, santralin gerek inşaatı gerek işletimi sırasında mümkün olduğunca Türk personelin eğitimi, çalıştırılması ve insan kaynakları potansiyelimizin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda; 2010 yılından beri Rusya’ya, nükleer mühendislik eğitimi almak üzere Türk öğrenciler gönderilmektedir. Şu anda toplam 255 öğrencimiz Rusya’da MEPhi Üniversitesinde öğrenim görmekte olup bu sayının 600 olması hedeflenmektedir. İlaveten, Rusya’daki nükleer mühendislik eğitiminin bir bölümünün

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET ALİ SUSAM'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/57654)**

ülkemize transfer edilmesi için görüşmelerimiz devam etmektedir.

Akkuyu nükleer güç santrali projesi kapsamında santralden üretilecek elektriğin ortalama %50'si 12,35 ABD cent/kWh ağırlıklı ortalama fiyattan TETAŞ tarafından satın alınacaktır. Kalan elektriği Proje Şirketi kendisi veya enerji perakende tedarikçileri vasıtasıyla serbest elektrik piyasasında satacaktır. Söz konusu elektrik satışı 2020-2038 yılları arasını kapsayacaktır. 2038 yılından sonra üretilecek elektriğin tamamını Proje Şirketi, kendisi veya enerji perakende tedarikçileri vasıtasıyla serbest elektrik piyasasında satacaktır.

Büyük miktarda doğalgaz ithalatı yapılabilmesi için doğalgaz boru hatları ve LNG terminallerinin kurulması gerekirken aynı miktarda enerji çok daha az miktarda uranyumun gemi, tren veya karayolu ile nükleer güç santrallerine taşınarak kullanılmasıyla elde edilebilmektedir. Dünyada Rusya dışında Kanada, Avustralya ve Kazakistan gibi uranyum üreten ülkeler olduğu gibi ülkelerin stoklarından da uranyum temin edilebilmektedir. Bu sayede uranyum piyasası tedarikçilerin monopol olmadığı ve fiyatların değişken olmadığı kararlı bir yapıdadır.